

OBSAH

ÚVOD	8
I. Z TEÓRIE SLOVOTVORNEJ MOTIVÁCIE 10	
(K. Vužňáková)	
1. <i>Na začiatok niečo chytľavé alebo čo je to slovotvorná motivácia.....11</i>	
2. <i>Prečo sa veľryba volá ryba, keďže to cicavec?</i>	
– Vnútorná štruktúra motivovaného slova.....13	
2.1 Slovotvorný význam slova.....13	
2.2 Súbor motivačných a slovotvorných významov v slovenčine ...16	
3. <i>Čo má tvorenie slov spoločné so skladačkami?</i>	
– Vonkajšia štruktúra motivovaného slova, slovotvorné postupy a slovotvorné prostriedky.....26	
3.1 Slovotvorná štruktúra (forma) 26	
3.2 Slovotvorné prostriedky 28	
3.3 Slovotvorné postupy 28	
3.4 Trunkácia a alternácie 31	
4. <i>J. M. Rozwadowski a „sukničkár“</i>	
– Binárnosť a ternárnosť vonkajšej a vnútornej štruktúry motivovaného slova.....32	
5. <i>O pátrani po rodokmeni a iných skupinách</i>	
– Slovotvorné útvary a motivačná intencie 35	
5.1 Slovotvorné útvary 35	
5.1.1 Slovotvorné hniezdo.....35	
5.1.2 Slovotvorné kategórie.....38	
5.2 Motivačná intencie 42	
5.3 Funkcie slovotvornej motivácie v slovnej zásobe jazyka.....45	
6. Ako sa vyhnúť chybám pri slovotvornom rozbore.....47	
7. Reflexia (zhŕňame a premýšľame) 49	
8. Literatúra 51	

II. VÝSKUMNÉ ASPEKTY VZŤAHU DIEŤAŤA A SLOVOTVORBY ...53

1. Detská okazionálna slovotvorba a slovotvorba orientovaná na dieťa	55
(Ľ. Liptáková)	
1.1 <i>Slová na jedno použitie</i>	
– Okazionalizmy ako výsledok živej slovotvorby	55
1.2 <i>Lepšie je byť prvák ako starák a zomrák</i>	
– Prečo dieťa tvorí nové slová?	64
1.3 <i>Mixér je húkačka, lebo húka – Možno hovoriť o súvislosti kognitívnych a slovotvorných štruktúr?</i>	
.....71	
1.4 <i>Viete, kde rastú rýmy?... No predsa na rýmovníkoch! – Slovotvorne motivované slovo v literárnej tvorbe pre deti</i>	
.....78	
1.5 <i>Reflexia (zhŕňame a premýšľame).....</i>	86
1.6 <i>Literatúra.....</i>	88
2. Dieťa, reč, myslenie.....	92
(K. Vužňáková)	
2.1 „ <i>Mamka, namaličkuj syr!</i> “ – Skúmanie vzťahu detskej reči a myslenia.....	92
2.2 <i>Prečo majú Eskimáci viacero pomenovaní na označenie snehu?</i>	
– Filozofické aspekty slovotvornej motivácie	93
2.3 <i>Ako súvisí slovotvorba s fungovaním psychiky</i>	
– Psycholinguistické aspekty slovotvornej motivácie.....	96
2.3.1 <i>Psychické faktory a slovotvorná motivácia.....</i>	96
2.3.2 <i>Psychika a vývin detskej reči .....</i>	101
2.4 <i>Môže vyučovanie slovotvorby ovplyvniť využívanie mozgu?</i>	
– Neurolinguistické aspekty slovotvornej motivácie	106
2.5 <i>Reflexia (zhŕňame a premýšľame).....</i>	109
2.6 <i>Literatúra.....</i>	111
3. Malý slovotvorný slovník.....	112
(K. Vužňáková)	
3.1 <i>Spovednica či spovedelnica? alebo Načo je dobré mať slovotvorný slovník? .....</i>	112

3.2 <i>Nekupuj mačku vo vreci!</i> – Ako sme zostavili Malý slovotvorný slovník a na čo by mal slúžiť.....	115
3.2.1 Parametrizácia.....	115
3.2.2 Ukážka Malého slovotvorného slovníka.....	119
3.2.3 Ako možno Malý slovotvorný slovník využiť	122
3.3 <i>Kniha či internet?</i> – Elektronická podoba slovníka – Slovotvorné kategórie a detská reč	124
3.4 Reflexia (zhŕňame a premýšľame).....	133
3.5 Literatúra	134

III. SLOVOTVORNÁ MOTIVÁCIA AKO PROSTRIEDOK REČOVÉHO A KOGNITÍVNEHO ROZVÍJANIA DIEŤAŤA ... 136 (L. Liptáková)

1. <i>Čo má spoločné Smiechuliak s Machuľkom? alebo Ako využiť slovotvornú intuíciu dieťaťa pri stimulovaní jeho reči a myslenia? .....</i>	137
1.1 Námet na využitie slovotvorných aktivít pri rozvíjaní reči a myslenia detí predškolského veku	145
1.2 Námet na využitie slovotvorných aktivít pri rozvíjaní reči a myslenia detí mladšieho školského veku	149
2. Obsah a proces rozvíjania slovotvornej kompetencie dieťaťa predškolského a mladšieho školského veku	153
2.1 Slovotvorná kompetencia dieťaťa predškolského veku	155
2.1.1 Ciele a obsah.....	155
2.1.2 Proces	157
2.1.3 Ukážky slovotvorných aktivít.....	158
2.1.4 Výstupy.....	161
2.2 Slovotvorná kompetencia dieťaťa mladšieho školského veku....	162
2.2.1 Didaktické princípy	163
2.2.2 Ciele a obsah.....	170
2.2.3 Proces	172
2.2.4 Ukážky slovotvorných aktivít.....	174
2.2.5 Výstupy.....	184

3. Edukačné využitie Malého slovotvorného slovníka	185
(K. Vužňáková)	
3.1 Príklady na využitie Malého slovotvorného slovníka v primárnom vzdelávaní	185
3.2 Príklady na využitie Malého slovotvorného slovníka v predprimárnom vzdelávaní.....	190
4. Reflexia (zhŕňame a premýšľame)	193
5. Literatúra	196
SUMMARY	199
Z posudkov recenzentov.....	202

IV. WEBOVÁ STRÁNKA UČEBNICE <http://das.unipo.sk>

1. Informácie
2. Malý slovotvorný slovník
(K. Vužňáková)
3. Slovník detských okazionalizmov
(L. Liptáková)